

In het oudste handschrift betreffende de geschiedenis van Rotterdam in het Gemeente-Archief berustende, het Oud-Memoriaal van Schepenen¹⁾ vinden wij eenige bijzonderheden omtrent den omvang van zulke branden.

In 1402 verbrandde het zuideinde van Oppert en Lombardstraat, in 1403 een groot stuk van de Hoogstraat, in 1431 een deel van het West-Nieuwland, in 1464 weer een deel van de Hoogstraat aan beide zijden met een stuk van het tegenovergelegen Oost-Nieuwland.

Verreweg het ergste in uitwerking en het meest van invloed op de verdere stadsontwikkeling, was echter de brand van 1563, die volgens Van Waerschut²⁾ behalve 60 schepen en de draaibrug over de haven dan ook 250 huizen van de circa 1700 die de stad toen telde, in de asch legde, hoofdzakelijk gelegen aan het West-Nieuwland, den Rijstuin, de Hoofdsteege, den Houttuin, den Groenedaal, het oosteinde van de Hoogstraat, de Goudsche Wagenstraat en de Kipstraat ten oosten van de Vranckesteege.

Er had dus in het oostelijk deel van de landstad die wij nu beschouwen een geweldige opruiming plaats gehad, niet enkel van weinig beteekenende huisjes maar ook van groote gebouwen als het belangrijke Predikheeren-klooster aan het Oosteinde en het St. Cecilia-klooster aan de Goudsche Wagenstraat, waarvan de herbouw als gevolg van de veldwinnende reformatie grootendeels achterwege bleef, zoodat uitgestrekte terreinen, voor zoover die althans niet noodig waren voor de stichting van gasthuizen en dergelijke doeleinden, beschikbaar kwamen voor woningbouw. De malaise welke een gevolg was van den brand en waardoor de waarde der huizen sterk was gedeprecieerd, maar niet minder de verwarde politieke toestand, beperkten echter sterk de vraag naar bouwterrein; totdat de gebeurtenissen van 1572 daarin vrij plotseling verandering brachten. Nadat de Spanjaarden de stad verlaten hadden, terwijl Amsterdam nog Spaansch bleef, ging de handel, zoowel de oostersche als de westersche,

1) Bronnen II blz. 625.

2) Bronnen II blz. 260. Guicciardini en Boxhorn maakten er 900 huizen van! Volgens N. Zas waren er 250 verbrand, 700 beschadigd.